

ARISTA

la memòria del Montsec

ARESTA 49
GENER-FEBRER 2001

2

TEMA DE PORTADA
EL MONTSEC
Equip Aresta

4

MONTSEC / BARRANC DE LA PIULA
Jaume García

5

MONTSEC / BTT
Andreu Bernadó

6

MONTSEC / NOUS REEQUIPAMENTS A TERRADETS
Guillem Ullastre - Ramon Pach / SEAM

7

MONTSEC / LA COVA NEGRA DE CORÇÀ
Josep Lluís Gàzquez / GEL

8

MONTSEC / EL MONTSEC MÉS MULLAT
Blai Montserrat / SAS

10

EXCURSIONISME
IV DIADA DEL CAMÍ DE MUNTANYA
CASTELL DE MUR
Joan Ramon Segura

12

VIDA DEL CENTRE
APUNTS I COMUNICACIONS
CARTA A L'ARESTA:
ELS ACCIDENTS DE MUNTANYA

14

ESCALADA
NOVA VIA A L'ÀFRICA: BISMILAH
Manel Solís

16

ARTICLES
LA GRANDESA DELS GRANS
Josep M. Ponz Callen

UNA DÈRIA? UNA FANTASIA? UNA IL·LUSIÓ
Dolors Llordés

EQUIP DE REDACCIÓ: Mercè Ciutat, Mercè Gàzquez, Dolors Llordés, Carmina Pardo, Carles Sàez, Núria Solé, Guillem Ullastre i Juli Vallory. DISSENY GRÀFIC: Josep Herràndiz. EDITA: Centre Excursionista de Lleida. REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: C/ Comerç, 25. 25007 Lleida. Tel.: 973242329. Fax: 973234497. E-mail: cel@lleida.net. INTERNET: <http://www.lleida.net/clients/cel>. IMPRIMEIX: Arts Gràfiques Bobalà, SL. DIPÒSIT LEGAL: L-39-1958. Tirada 1.200 exemplars. Publicació no lucrativa. El CEL no es responsabilitza de les opinions dels autors. Es permet la reproducció però amb l'esment de l'autor i l'origen. Subscripció de 6 números 2.200 ptes. Preu del número 400 ptes. Imprès en paper de cel·lulosa blanquejada sense clor. PORTADA: Imatge virtual del grup de recerca. COL-LABOREN:

DIFERENTS FETS TRÀGICS A LA MUNTANYA l'última vigília de cap d'any, han estat notícia de portada. Les morts i desaparicions de muntanyencs en diferents llocs del nostre Pirineu, provocades per la tempesta del passat 30 de desembre, han donat, un cop més i per part de molta gent, força reaccions de rebuig a les pràctiques muntanyenques, que tot considerant-les inútils o absurdes també plantegen consideracions sobre les dificultats dels rescats i els seus costos econòmics, produïts pels, tan qualificats com inconscients, afeccionats a la muntanya.

Com a conseqüència de la tempesta, a més dels muntanyencs, van perdre també la vida un monitor d'esquí i, encara que no relacionat directament, un practicant d'snowboard en un accident a pistes. Però el seu ressò en les opinions i manifestacions no fou el mateix. Totes aquestes pèrdues mereixen idèntica solidaritat per part nostra respecte d'ells i les seves famílies i amics.

Els meteoròlegs havien predit que faria mal temps, i les pèrdues segurament es podien haver evitat. Unes en no anar a la muntanya, les altres en no haver obert aquell dia les estacions d'esquí. Uns van perdre la vida en la pràctica d'una afecció "inútil", un altre complint obligacions del seu treball, i un altre en la pràctica d'un esport "controlat". Pot semblar una comparació demagògica i tendenciosa, però és la que dona el romanticisme davant del materialisme econòmic.

Si avui la pràctica d'esports de muntanya és a l'abast del públic en general i de forma "controlada", i si també ha estat possible l'actual desenvolupament econòmic i social de moltes àrees de muntanya, això és gràcies, entre altres, a afeccionats "inconscients" com els que a la primeria del segle passat van introduir els esquís a la Val d'Aran.

En un país civilitzat l'Estat ha de garantir, amb els mitjans adequats i per a tothom, l'assistència i el rescat tant a l'accidentat a la muntanya, com a la carretera, a la fàbrica, a la pastera del mar de Gibraltar i a tot arreu. Tant és que s'hi trobi per plaer, per treball o per necessitat. Creiem que això avui és així i volem creure que demà també ho serà.

Tinguem tots uns millors temps

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

El Montsec

Montsec: **Serra exterior prepirinenca, límit fisiogràfic i històric entre els Pirineus (Pallars Jussà) i la Depressió de l'Ebre (Noguera)...**

Amb aquesta primera descripció inicia la definició del mot Montsec l'Enciclopèdia Catalana (primera edició, maig de 1977). L'estructura física d'aquesta serra està constituïda, a grans trets, per una consistent estratificació geològica de roca calcària, orientada en direcció llevant-ponent, on la cara sud ofereix forts desnivells en cinglera, mentre la cara nord es presenta en forma talussada de bon pendent. La seva estructura lineal es troba clivellada pels cursos d'aigua de les dues Nogueres, Pallaresa i Ribagorçana, que li han construït dos congostos força profunds i esvelts (Terradets i Mont-rebei respectivament), que tallen el Montsec en tres parts diferenciades, la més oriental de les quals correspon al de Rúbies, la central al d'Ares i la més occidental al de l'Estall, ja dins de l'administració veïna aragonesa.

El Montsec, a més de valors físics, geogràfics, històrics, naturals i econòmics reconeguts, té, per a les terres de Lleida i concretament per als amants de l'excursionisme, la natura i la muntanya, un valor emblemàtic per haver estat per a molts la primera escola o terreny de pràctica, utilitzada per iniciar-se en les activitats de natura, objecte de les seves afeccions.

La situació geogràfica, relativament propera a la plana de Lleida (50 km), els cursos fluvials que creuen, delimiten i trenquen la serralada (rius Rialp, Noguera Pallaresa i Ribagorçana i Guart), les comunicacions axials plana-Pirineus que també el creuen, o freguen els seus costats, però principalment les recolzades a l'eix de la Noguera Pallaresa (carretera i ferrocarril de la Poble de Segur), la morfologia natural de formació eminentment calcària, amb força cingleres, cavitats i desnivells (de fins a 1.000 m), la baixa densitat de població amb vida agrària i ramadera, el seu patrimoni històric d'època medieval (col·legiata d'Àger, Mur...) han estat un conjunt de motivacions, ja des dels inicis de l'excursionisme a Lleida, per a la pràctica de l'aventura i la descoberta natural o cultural, (ermites, camins de feixa, boscos, fonts, fòssils...), l'escalada (Terradets, Meià, Mont-rebei...), l'espeleologia (gralleres, gel, or...), nàutica i subaquàtica (pantans de Cellers i Canelles), vol amb ales de pendent o delta (cingles d'Ares, 1.678 m), bicicleta (xarxa de camins, Trans-Montsec...) i moltes altres activitats culturals i de lleure.

Imatge virtual cedida pel grup de recerca.

Per tant, l'interès i la importància de l'àrea geogràfica constituïda per la serralada i les seves zones d'influència té molt a veure amb l'extensa varietat i els continguts del medi natural que ofereix. Aquesta importància no la té només per a les terres de Lleida, sinó que es reflecteix en un reconeixement a nivell internacional. Com a exemples: els seus valors geològics per als estudiosos i també, en el vessant esportiu, com a àrea òptima per a la pràctica del vol i de l'escalada, amb l'assistència contínua de força practicants de l'estranger. Aquest interès general s'ha vist reconegut en la integració de la part catalana de la serralada (Montsec d'Ares i de Rúbies) en la xarxa del Pla d'Espais d'Interès Nacionals de Catalunya (PEIN).

No obstant això, el Montsec, avui, sorprenentment atesos els seus valors, encara és una àrea poc o mitjanament coneguda pel públic en general, i encara resta fora dels circuits turístics establerts i de la massificació, fet pel qual manté uns positius i baixos nivells d'afectació en el seu patrimoni natural, però en contrapartida manté també uns baixos, però negatius, nivells de conservació o de recuperació del seu patrimoni cultural.

Per a la divulgació del Montsec hi ha una iniciativa en marxa en aquests moments. Es tracta d'un projecte anomenat *La Memòria del Montsec*, desenvolupat sota la iniciativa i finançament de la Fundació Joan Oró, dut a terme per un equip multidisciplinari format per una trentena d'investigadors pertanyents bàsicament a la Universitat de Lleida, juntament amb

l'equip de Geografia de la Universitat de Barcelona, i coordinat pel nostre company del CEL, Jesús Lorés.

El projecte tracta d'evidenciar i divulgar el patrimoni natural i cultural del Montsec, aplicant-hi noves formes d'interacció mitjançant les noves tecnologies, com els ordinadors o els telèfons de tercera generació.

La primera fase del treball és ja pràcticament acabada. Consisteix en una aplicació informàtica interactiva, sobre suport CD-ROM, en la qual hi ha una informació molt completa sobre la història i el patrimoni del Montsec, des dels seus inicis fa 200 milions d'anys fins avui. Conté aspectes geològics, biològics, històrics i artístics a més d'informació amb presentacions videogràfiques virtuals, obtingudes mitjançant menús interactius operables per icones. L'equip de l'Aresta hem pogut observar els ecosistemes, itineraris d'interès o formacions geològiques sobre imatges animades i realistes fetes amb força enginy, gràcies a la sessió informativa i demostrativa que ens ha ofert el Jesús al propi Departament d'Informàtica amb l'ajut dels seus col·laboradors.

Ens comentà que, en una següent i propera fase, el sistema permetrà estendre els continguts sobre la xarxa Internet aplicada a la tecnologia dels telèfons mòbils de tercera generació; això permetrà oferir la informació *in situ*, en la pròpia àrea geogràfica, i en el transcurs d'una excursió o visita cultural. Amb els mitjans de localització via satèl·lit (GPS) i a través del telèfon mòbil, l'usuari podrà conèixer la seva posició exacta i rebre del sistema informació detallada d'allò que està presenciant en aquell mateix moment. Ja sigui una ruta a seguir, la descripció de la flora, dades d'un determinat monument... Com a anècdota, ens diu el Jesús que la informació l'oferirà un personatge (en Pere, acompanyat del seu gos d'atura) que farà les funcions d'un veritable guia virtual. Evidentment, els enllaços que permet Internet donaran lloc a ampliar la informació a bastament. Sens dubte, l'elaboració d'aquest sistema d'informació serà de gran utilitat per a la divulgació i el coneixement del nostre Montsec.

També hi ha, en aquests moments, iniciatives dirigides al desenvolupament econòmic i social del Montsec i àrees veïnes. En informacions de premsa s'han donat a conèixer propostes o plans econòmics d'inversions per a la creació d'un parc temàtic, relatiu al passat juràssic d'aquest territori. Les nombroses i conegudes troballes de restes o empremtes fossilitzades de sauris, principalment a la Conca Dellà (Isona), són uns dels arguments de la idea.

Imatge virtual cedida pel grup de recerca.

La proposta d'un pla de desenvolupament integral del Montsec i de les seves valls, consensuada per les diferents administracions públiques, sembla endegada i en marxa, amb la finalitat d'atraure inversions públiques i privades, i amb l'argument principal de vendre els seus atractius turístics i culturals potenciats amb la proposta d'instal·lació d'un observatori astronòmic, amb finalitats científiques i divulgadores, potser a la manera d'un centre obert i actiu de la ciència, vinculat i/o promogut des de la Fundació Joan Oró.

En principi, les iniciatives que hagin de donar suport i proporcionar un progrés als habitants de la zona han de ser ben rebudes, ja que les condicions històriques de crisi econòmica i social que pateixen moltes zones de muntanya o de mitja muntanya, com ho és aquesta, amb el progressiu abandó de les activitats tradicionals de l'agricultura i ramaderia, i els dèficits d'inversions en obres públiques i assistencials, només han conduït al progressiu despoblament. I a les terres del Montsec els pobles abandonats són molts.

Malgrat això, s'haurà de tenir molt de compte, i a més fer-ho amb molta cura, a l'hora de valorar quins són els models de desenvolupament a aplicar. És història comuna que els més fàcils tendeixen a la degradació, si no destrucció, del medi natural que inicialment es pretén potenciar. Massa vegades la rendibilitat econòmica a curt termini s'avança al respecte i a la racionalitat. Ja ho coneixem en la nostra Mediterrània i també en el nostre Pirineu. Caldrà, doncs, estar atents per tal

que les propostes concretes siguin respectuoses amb el medi i tractin amb cura les actuacions. Aquestes actuacions hauran de plantejar-se qüestions com la de recuperar els nuclis abandonats davant d'hipotètics nous creixements urbans, amb l'arranjament, la millora i el control de la xarxa de camins existents davant de l'obertura de noves vies que sacsegin el medi natural; la de potenciar i recuperar les fonts naturals, els itineraris, les ermites, torres de guaita i tots els elements d'interès; la de fixar serveis i equipaments allí on realment millorin la qualitat de vida dels habitants; la de potenciar el tren, amb el seu traçat, tan espectacular i ben fet en el seu temps; la de protegir i divulgar els continguts naturals (flora, fauna, cavitats,

gorges, boscos, rierols...) i que, precisament, el fet d'estar ben protegits sigui el principal motiu d'atracció.

En resum, caldrà ser conseqüent amb el caràcter d'Espai d'Interès Natural que té aquesta serra tan apreciada per tots. Que el mal exemple donat per la munió de repetidors de comunicacions que hi ha al Montsec d'Ares no ens serveixi de model. No desitgem que, en el transcurs del temps, només ens quedi de la plenitud del Montsec l'excel·lent treball virtual que hem comentat abans. Vulguem per al Montsec un desenvolupament més sostenible que sostingut.

Equip Aresta

Montsec / Barranc de la Piula

Obert a l'abril de 2000 per Joaquín Olmo i Marisé Carbonell, es tracta d'una canal totalment vertical al vessant dret del barranc de la Pardina, que només duu aigua quan plou amb força.

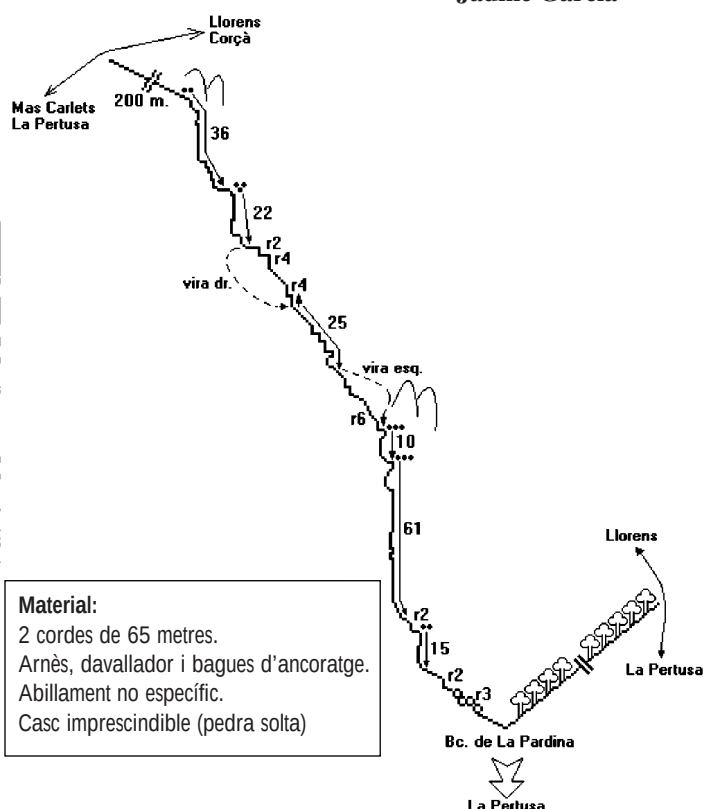
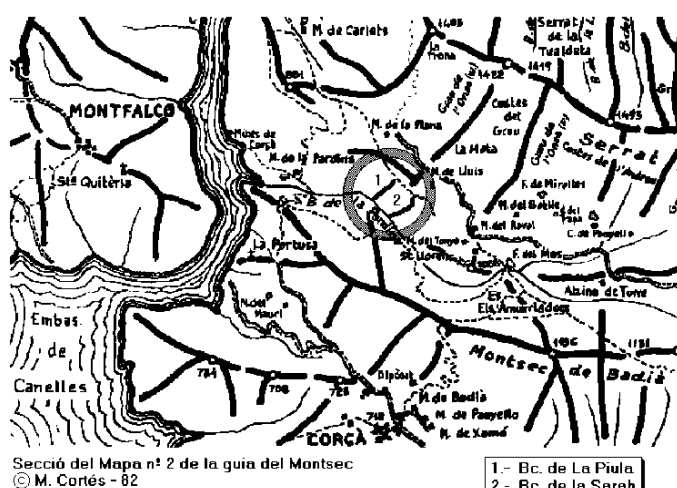
Per accedir-hi podem fer-ho des de Corçà: seguint l'itinerari número 8 de la guia del Montsec fins a la font del Mas, on prendrem la senda balisada amb punts blancs que ressegueix el barranc de la Pardina per sobre els cingles de la vessant dreta. En un quart trobarem una primera barrancada: la canal de la Sarah, 10 minuts més enllà, arribarem a un terreny aixaragallat per les torrentades; escorrancs avall farem cap al saltant del cingle.

Així mateix, com que el retorn a la Pertusa és més curt, podem sortir-ne tot remuntant el barranc de la Pardina, bé per la ferra-

da, bé pel camí del seu vessant esquerre (itinerari número 7); fins a la font del Mas. Si es continua pel GR, passat el Mas de La Pardina, al capdamunt de la pujada, també trobem el camí balisat amb punts blancs.

D'una manera o altra hem de comptar d'hora i mitja a dues d'aproximació. Pel retorn, el més ràpid és seguir barranc avall: ja pel seu tàlveg, ja pels corriols de la dreta, farem cap al camí de Carlets que a l'esquerra ens durà a la Pertusa, total uns dos quarts. Una altra mitja hora ens portarà, si cal, a Corçà.

Jaume García

Montsec / BTT

Si parles amb muntanyencs —de muntanyes, és clar— aquesta serralada surt de seguida. Totes les històries comencen allí. Ara, de pocs anys, si parles amb ciclistes, també.

BTT i Montsec comencen a lligar als darrers anys vuitanta. Les “històries” seran fresques; la història, doncs, ben curta. Curta però intensa. En poc temps, tots els camins, corriols i dreceres han estat explorats, avaluada la seva adaptació a la roda, i ressenyats en publicacions especialitzades. Des de les primeres bicicletes de plats ovalats i canvis dicrònics fins a les actuals “integrals”, la indústria s’ha mogut de pressa. Ha millorat molt també el “motor”. Els ciclistes —a força de pedalar— pugen pertot arreu com si res; a força de caigudes hem après a baixar per camins que abans —fins i tot a peu— feien por. Qualsevol dia i a qualsevol hora, trobem amics forçant amunt, i altres que s’esmunyen avall, com taques de llum i color. Tot plegat no res, poc més que soroll de vent. Tot molt bé i molt bonic. Però, encara que el fruïm més que ningú, compartim el Montsec —i ben de gust— amb muntanyencs, “parapentistes”, turistes i passejadors de tota mena. Més a contracor, la serralada ha de suportar aventurers motoritzats, retroexcavadores furioses i —avui en dia ja es fa difícil de creure— també caçadors.

Doncs bé, si ens sembla tan fora de lloc aquesta coexistència dels cucs de ferro amb les persones que per passar-ho bé necessiten matar, ens ho semblarà, també, que un dia se’ns pugui dir que la BTT ja no és una activitat suportable. I només volia arribar aquí: camins i corriols ja hi són. Encara que la tècnica ens ho permeti, evitem de marcar noves trialeres i baixadors, de malmetre conreus o d’embrutar el bosc. És normal, és nostre.

No faré cap ressenya dels molts camins aptes per fer-los amb BTT. Un “road book” no té lloc aquí. Diré que a les botigues especialitzades es poden trobar guies com: *Guia del Montsec* (CEL), en les quals hi surten tots els camins, o el plànol 1:40.000 de la Ed. Alpina que marca ja recorreguts amb BTT. Ara bé, i no només perquè m’agradi, recomanaré el camí de Meià (Vilanova o Santa Maria) a Rúbies, l’aspra trialera de les Bagasses, i la tornada pel torrent Barcedana i l’Hostal Roig. Una altra, des d’Àger, la clàssica pujada al Santalís i la baixada cap a Sant Esteve, i més baixada fins a Mont-rebei, tornant amb perill primer i amb incomoditat després (caminar una mica és prou saludable) per la Pertusa i Corçà. Espectacular.

Transmontsec'94

Des de Vilanova de la Sal, és costerut, però fàcil, el camí de l'ermita, o el que trenca cap al coll de Porta, i fa com si volgués baixar al pantà, que no hi arriba. Al Mont-roig s’hi pot anar també des de Sant Llorenç, i a més, a la baixada, arribar al poble voltant el pantà per l’esquerra, on hi va un petit corriolet, difícil (compte, no caigieu a l’aigua) i trialer, però molt bonic —tot girs i tobogans— que porta fins a la presa (ull viu! a la part final van fer-se uns forats com a dolines al bell mig del traçat, hi cap just la roda del davant). Al revés —sortir de la presa— no es pot fer. Hi ha una senyal de “prohibit bicicletes”. Ves per on. Vull creure que deu ser només per motius hidroelèctrics.

Doncs sí, de camins n’hi ha molts. Però... cap per a tothom. Qui no hi estigui una mica avesat, trobarà que hi ha pujades massa llargues, pedres molt grosses i una calor terrible. Per contra, els que troben la plana massa assequible, s’ho passaran bé. És la muntanya.

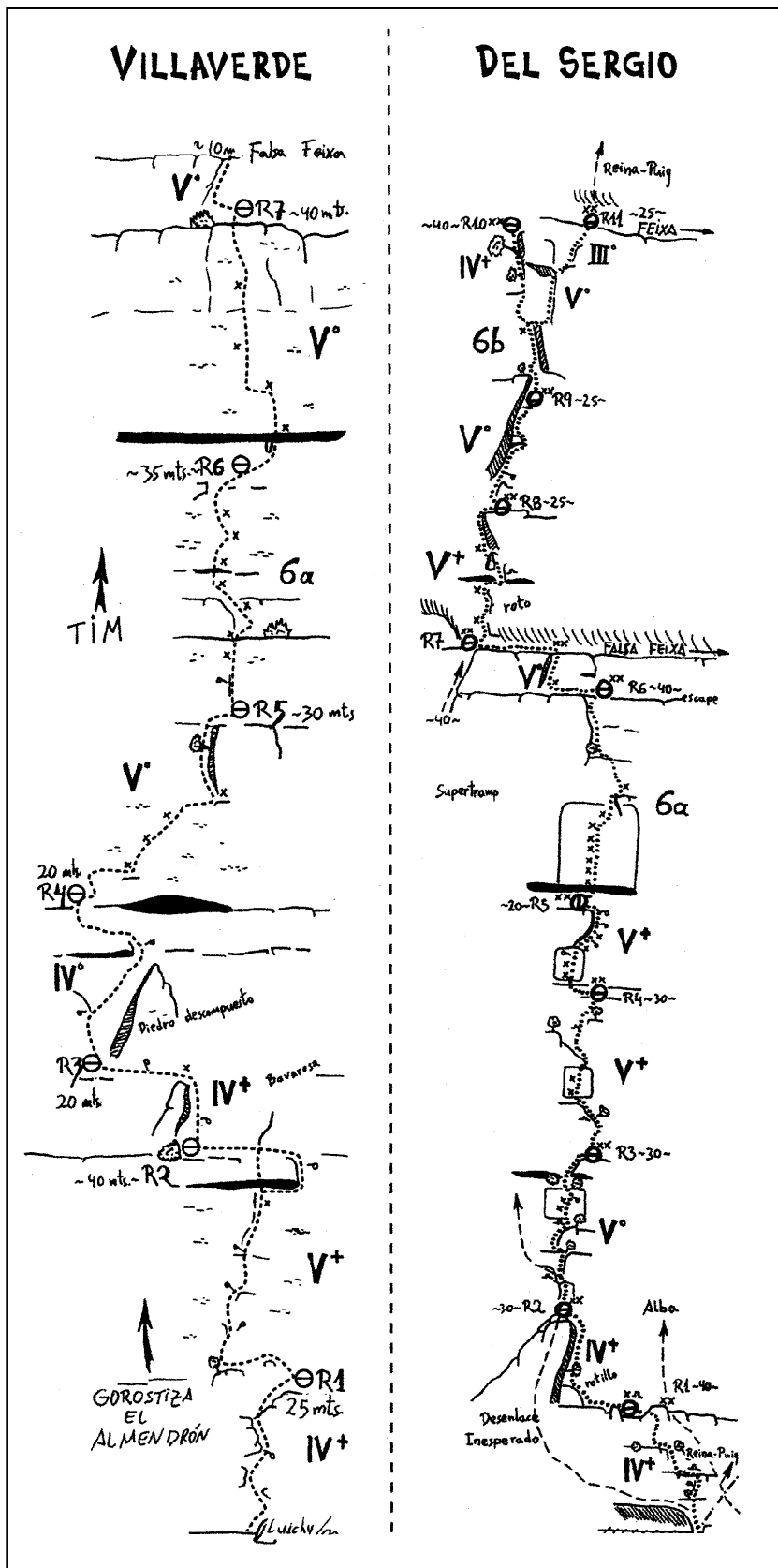
Andreu Bernadó

Montsec / Nous reequipaments a Terradets

El mes d'octubre de l'any passat, Josep Maria Porta i Luis Alfonso reequipen amb parabolts la via DEL SERGIO (345 m, V+-Ao (6b)) oberta el desembre de 1980 per Miquel Arcarons i Antonio García Picazo. Es tracta d'una bonica via de la paret de les Bagasses de Terradets, que segueix fissures i plaques a la part inferior, i que a partir de la Falsa Feixa i després de superar uns pocs metres de roca delicada, agafa un diedre molt característic que porta fins a la Feixa, indret on finalitza l'itinerari. Si el que volem és continuar i arribar fins al cim, una bona opció seria la de seguir per la via REINA-PUIG (V+-A1e). Els autors de la feina asseguruen haver respectat l'esperit original de la via, sent necessari per repetir-la, un joc de tascons, els friends 1-2-3, bagues i cintes llargues. Pocs dies després i amb l'ajut de Josep V. Ponce, es reequipa a la mateixa paret la via VILLAVARDE (220 m, 6a) oberta parcialment des de dalt l'octubre de 1980 per Jesús Gálvez i Félix de Pablos. La primera part de la via és sinuosa i poc equipada, adreçant-se a la part superior i amb les assegurances una mica allunyades. Un joc de tascons i cintes llargues seran suficients per repetir-la en condicions.

Hem de recordar que tot el material emprat en aquests reequipaments ha estat cedit per la SEAM, ja que aquesta obra formava part d'un programa de reequipaments amb què es pretén restaurar algunes de les moltes vies d'escalada situades a la zona de Lleida i que es troben en mal estat.

Text: Guillem Ullastre
Gràfics: Ramon Pach
SEAM

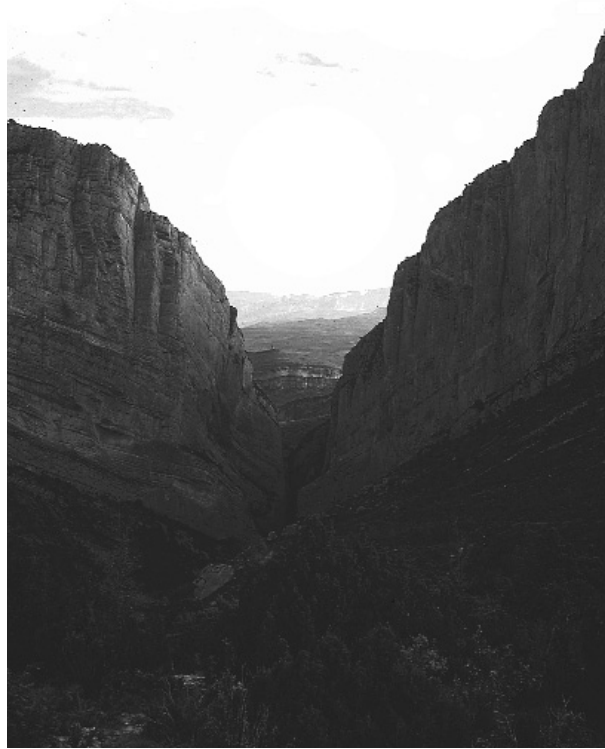

Montsec / La cova Negra de Corçà

El Montsec ha estat una de les serres més emblemàtiques per als espeleòlegs lleidatans, és aquí on hem fet els primers passos en el descobriment del món subterrani la majoria dels membres i exmembres del Grup Espeleològic Lleidatà. El Montsec subterrani és, però, poc conegut pels excursionistes llevat de les cavitats situades en els dos congostos principals, la cova dels Muricecs i el forat de l'Or a Terradets, i la cova Colomera a Mont-rebei; deixant de banda les cavitats verticals, de visita obligada pels espeleòlegs, però inaccessible sense l'equipament tècnic adient, la cova Negra de Corçà se'ns presenta com una bona alternativa a les més conegudes cavitats.

Situada a l'extrem occidental del Montsec d'Ares, a l'entrada del congost de Mont-rebei, per arribar-hi cal prendre la pista que, des d'Àger, mena al coll d'Ares i el cim de Sant Alís. Un cop arribats als plans de l'Hospital, i en una marcada corba cap a la dreta, cal prendre el trencall, de vegades en no massa bon estat, que, tot passant per la Pedroneta ens portarà fins el castell de Sant Llorenç; des d'aquest punt cal continuar la pista fins uns conreus que marquen la seva fi. De l'extrem oest dels conreus surten dos senders, l'un davalla directament cap al Mas de Carlets i l'altre, en direcció N-NW es dirigeix a la base de l'imponent cingle d'aquesta banda del Montsec; primer més pla i després en pronunciat descens ens mena al peu de l'entrada de la cavitat, penjada uns deu metres sobre la base del cingle, a la qual arribarem després d'una fàcil grimpada.

La boca, de 10 per 5 metres, dóna pas a una galeria ampla i descendent, orientada cap al nord; a uns 80 metres de l'entrada s'arriba a un ressalt d'uns 5 metres, raó per la qual es recomana portar una corda d'uns 15 metres, ja que l'ascens sense el seu ajut

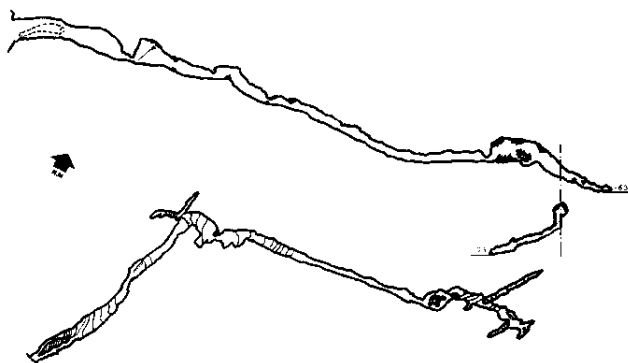

Arxiu: Josep Lluís Gàzquez

Entrada sud al congost de Mont-rebei, la boca de la cova Negra de Corçà és prou visible a pocs metres per sobre de la base del cingle del Montsec.

pot resultar força dificultós; al peu del ressalt hom pot accedir a un parell de petites sales adjacents. La galeria principal gira ací vers l'est, fent-se més pendent fins arribar a una sala plena de blocs, un cop travessada, i al cap de pocs metres, es troba un pouet de 5 metres que mena al punt més fons de la cavitat. La galeria continua ara ja més plana fins la saleta terminal.

Es tracta d'una antiga i important surgència, excavada ara fa uns cinc milions d'anys quan la Noguera Ribagorçana circulava uns 400 metres per sobre del seu nivell actual, molt erosionada fins la sala dels blocs; a partir d'ací el procés de formació litogènica, molt abundant, ha emmascarat els signes d'erosió. El pis del sector final, a partir del pouet, es troba ple d'argila molt plàstica. La galeria principal es troba travessada, a cops, per una sèrie de diàclasis transversals, la més important de les quals determina la galeria del pouet.

COVA NEGRA DE CORÇÀ

Top: F. Rubià - 1982

0 5 10 20

Josep Lluís Gàzquez / Grup Espeleològic Lleidatà

Montsec / El Montsec més mullat

Les aigües que no són engolides per l'esponja del Montsec i que van lliscant per una estesa xarxa de fonts, rierols i torrents, alguns dels quals han llaurat preciosos barrancs i deliciosos congostos amb suculents gorgs, faran cap a les vies fluvials de les Nogueres que temps enllà es varen obrir via per Mont-rebei i Terradets. Una mica d'aigua farà cap al Segre, menada pel riu Boix.

Les dues Nogueres, la Ribagorçana i la Pallaresa, peculiaritzen els espais aquàtics de bona part de l'entorn del Montsec, amb l'afegitó artificial, però naturalitzat en el possible, dels embassaments, els quals sols quan hi ha sequera ens deixen imaginar com podien ser aquests rius i ribes del Montsec abans de la instauració del quilovat el segle xx. Fent partió amb l'Aragó, la Noguera Ribagorçana, des de les envistes del Pont de Montanyana i fins arribar a Pinyana, ofereix amb els embassaments de Canelles i Santa Anna uns notables espais per a un gaudi exquisit.

La Noguera Pallaresa, en sortir de l'embassament de Sant Antoni, o de Tarn, i després de creuar la Conca de Tremp, s'atura una estona a Cellers, en el també anomenat pantà de Terradets, abans de fer una estona més de veritable riu fins poc després de les Bagasses on, Terradets avall, torna a alentir-se fins que, a prop de Camarasa, el faran passar per una turbina abans de deixar-lo arribar al Segre. Tant l'embassament de Cellers com el de Camarasa ens reserven panoràmiques i paratges magnífics.

Amb uns prismàtics i una guia de camp, ben segur que podrem gaudir de l'observació de nombroses varietats d'ocells i d'aus aquàtiques que freqüenten aquests indrets. Més difícil serà observar les llúdrigues dels voltants de Mont-rebei.

Una de les fórmules més pràctiques per tal de conèixer ben de prop aquests espais aquàtics és navegant. Amb piragua, kaiak, canoa o similar, podem integrar-nos amb el màxim de respecte en aquests entorns, amb una bossa de plàstic per la càmera de fotos o vídeo, un bon entrepà i crema protectora si el sol ho demana.

Cada any està creixent l'oferta d'activitats per navegar en aquests embassaments. És recomanable contactar amb les entitats que ofereixen servei de lloguer de piragües, amb activitats guiades, establertes a la zona. Per a més informació envers les activitats nàutiques, ens podem adreçar als següents llocs:

- Cellers

Alberg Refugi de Cellers - Promotur Pallars: 973 25 22 09
Club Nàutic de Cellers - Hotel Terradets: 973 65 11 20

Arxiu: Blai Montserrat

Salt d'aigua del barranc de les Rebolloses, un bell racó de Canelles, prop de Corçà.

- Camarasa

Càmping Restaurant Zodíac: 973 29 21 56 / 57

- Canelles

ADPAN Kaiak (Pont de Montanyana): 974 54 21 94

Càmping de la Vall d'Àger (informació): 973 45 52 00

Els afeccionats a la pesca freqüenten unes zones o d'altres en funció de l'objectiu dels seus hams. La truita de Montanyana a Mont-rebei; a Canelles el black-bass i carpes, a Cellers i a Camarasa, carpes, lluç de riu, i black-bass. Pràcticament totes les zones de pesca estan gestionades per associacions a les quals caldrà adreçar-se per tal d'obtenir el permís adient. A qualsevol bar de les poblacions riberenques ens indicaran on fer el tràmit.

La navegació amb embarcacions en tots aquests embassaments requereix d'autorització i matriculació específica de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) i l'acompliment d'una normativa restrictiva quant a aproximació a les preses i a les ribes. La pesca des de l'embarcació també requereix una llicència especial. Tot i que hi ha propostes de projecte, encara no hi ha cap servei de golondrines per passejar pels embassaments. Cal desitjar que si això esdevé realitat ho sigui amb el màxim de respecte per l'entorn. Dels diversos espais naturals que de l'entorn del Montsec podem observar i gaudir n'hi ha uns que són poc coneguts, per poc divulgats: els espais subaquàtics. Emprant les tècniques del busseig es pot observar amb detall des de la vida que alberga un gorg del Barranc del Bosc, fins com es camufla un black-bass tot mimètic enmig d'un ramatge submergit al peu de la Pertusa.

Les aigües acostumen a ser més netes —amb menys partícules en suspensió—, i per tant més bussejables, als embassaments de Canelles i Santa Anna. Cellers, a la Noguera Pallaresa, s'obstina a no voler deixar veure res sota una aigua d'ínfima visibilitat, mentre Camarasa ens aclareix una mica les seves aigües com més ens apropem al Mont-roig.

A més de poder veure alguns peixos, d'altres formes de vida són a l'abast de l'observació del bussejador: esponges i meduses d'aigua dolça, algues i plantes aquàtiques, diversos pòlips i força coses més en funció de l'època de l'any. Nombrosos indrets amb caus i formacions geològiques submergides són prou accessibles. També són visitables diverses restes i runes submergides que testimonien l'anterior vitalitat de les zones avui negades: masos, espones empedrades, pobles, camins, ponts, molins, i fins i tot alguna ermita. Oroners a la Pallaresa, els masos de Fet i el poble de Blancafort a la Ribagorçana, poden oferir al bussejador encuriosit un bon objectiu d'immersió, sempre que se sàpiga localitzar l'indret i que es tingui el nivell tècnic i el material adequat, en funció de la fondària a assolir i la temperatura de l'aigua, i una embarcació de suport degudament

Arxiu: Blai Montserrat

Pescadors i bussejadors, conversant sobre les expectatives de la jornada, aigües avall del congost de Mont-rebei.

legalitzada. Algunes associacions de pesca i activitats nàutiques o empreses de serveis de la zona poden facilitar embarcacions que, tot i que més pensades per als pescadors o l'esquí nàutic, també permetrien l'aproximació del bussejador.

Blai Montserrat i Calderó / SAS

Banc Sabadell

Amics de l'Aventura

IV Diada del camí de muntanya. Castell de Mur

El passat 5 de novembre, va tenir lloc la IV Diada del Camí de Muntanya. L'objectiu era recuperar el camí vell que va de Guàrdia al Castell de Mur. Més de 120 excursionistes, organitzats en diferents equips de treball, van desbrossar el camí, en van arreglar marges, hi van posar fites i altres senyals, i, a les cruïlles més importants, hi van col·locar cartells indicadors. El Patronat del Camí de Muntanya els agraeix la participació i l'esforç dedicat a la diada, cosa que va permetre assolir l'objectiu: la recuperació del camí.

També agraïm la col·laboració de l'Ajuntament de Guàrdia. Recordarem durant temps els braços de gitano, els panellets i el moscatell, però recordarem especialment la companyia dels regidors que ens els van pujar.

No podem deixar tampoc d'esmentar la dedicació dels companys que han dedicat hores i hores a retrobar el camí vell i a la preparació i a l'organització de la diada; ni la participació d'una nombrosa representació del Grup de Mestres.

Perquè no es perdi aquest magnífic camí, us encoratgem a repetir l'excursió, a portar-hi els companys i companyes i a divulgar-lo el màxim possible. Per aquest motiu us n'ofereim, a continuació, una descripció acurada.

De Guàrdia al Castell de Mur i canònica de Santa Maria, pel camí vell (1 h 10 min)

0.00 Sortim de Guàrdia per la carretera que baixa a Cellers. Passades les últimes cases del poble trobem a l'esquerra la bàscula. Just a la vora agafem la pista que porta al viacrucis i al cementiri.

0.02 Deixem, a la dreta, el ramal que porta al cementiri i agafem el que va amunt, a l'esquerra, 0.04 Creuem la nova variant de la carretera i continuem pujant pel camí del viacrucis. Cartell indicador.

0.05 Arribem a una cruïlla al peu de les creus del Calvari. Deixem el ramal de la dreta que va als camps i ens enfilem pel camí de l'esquerra, passant vora els tres pilarets de les creus.

0.06 En arribar a uns camps deixem la pista i agafem un camí que en surt seguint la mateixa direcció. Aquest camí, planer i d'obaga, ens portarà al barranc de la Fonteta.

0.08 Cruïlla. Seguim recte pel camí deixant un ramal a l'esquerra.

0.09 Una altra cruïlla. Continuem recte, deixant el ramal de l'esquerra.

0.13 El camí arriba a uns camps i sembla que es perd. Segueix recte, amagant-se entre els arbres i la malesa que hi ha entre els camps. Aquest tram de camí és intransitable, l'evitem seguint la pista que voreja el camp.

0.14 Deixem una sortida a l'esquerra que va als camps de dalt i seguim la pista que, vorejant el camp, gira, avall, cap a la dreta. A sobre nostre, a l'esquerra, molt amagat entre les mates, hi ha l'antic camí.

0.15 La pista gira cap a l'esquerra i s'acaba el camp. Només sortir-ne, deixem la pista i ens enfilem a l'esquerra, pel talús, anant a buscar l'antic camí, que passa per sobre nostre. Després de planejar una estona, comença a baixar.

0.18 Barranc de la Fonteta o de Mur. El lloc és perdedor, cal estudiar el pas per no perdre el camí. El creuem i pugem per la solana. Hem de buscar un corriol molt ben marcat que, de biaix, puja suaument cap a l'esquerra. Si anem amb compte, ja no el perdrem fins arribar a Collmorter.

0.20 El camí gira cap a la dreta i comença a pujar fent giragonses, ara pel solell.

0.22 El camí s'apropa al barranc, gira a la dreta i se n'allunya. A una dotzena de metres hi ha una altra corba, a l'esquerra, amb una cruïlla al vèrtex. Deixeu el ramal que segueix recte i agafeu el que surt cap a l'esquerra encarant-se altre cop al barranc.

0.24 El camí es torna a atansar al barranc que baixa de Collmorter. Just al vèrtex d'una corba cap a la dreta sembla que hi ha un camí que va cap al barranc. El deixem. Seguim el camí que portàvem, fent la corba cap a la dreta. Deixem el barranc a l'esquerra i avancem en direcció al castell de Guàrdia, que veiem al fons, dalt del serrat. A la dreta, Llimiana i el Montsec de Rúbies. El camí es fa més net, més ample i amb els marges més marcats.

0.26 Ara, vora un pal de fusta de la llum, el camí gira cap a l'esquerra i torna a encarar-se cap al barranc que baixa de Collmorter.

0.29 En arribar a prop del barranc, sembla perdre's. Gira cap a la dreta i es torna a encarar cap al castell de Guàrdia. La visió cada vegada és més espectacular.

Arxiu: Joan Ramon Segura

Guàrdia, 5 de novembre de 2000.

0.31 D'una forta corba a l'esquerra en surt un corriol que va al castell de Guàrdia i a les ruïnes de l'església de Sant Feliu. D'aquest, podrem baixar, altre cop, a Guàrdia o a l'estació del tren. Girem a l'esquerra i anem pujant, ara ja encarats a Mur, cap al peu d'uns penya-segats.

0.33 Passem vora el peu dels penya-segats. A l'altre costat del barranc, a dalt, es veuen les cases de Collmorter. El camí planeja en direcció al barranc i comença a pujar.

0.37 El camí continua pujant i fent giragonses. Dels vèrtexs de les primeres corbes de la dreta surten diferents entrades del camí que porta al castell de Guàrdia per sobre del penya-segat. Continuem pujant fins superar els penya-segats que veiem a sobre nostre.

0.40 Arribem a la part superior de la barra rocosa. Hi trobem un parell d'esglaons excavats a la roca per tal de facilitar el pas. El camí ara puja suaument cap al barranc. Darrere nostre, al fons de la vall, es comença a veure l'embassament de Cellers.

0.42 En arribar-hi, en una doble corba, comença una zona d'esllavissament. Trobem el camí molt malmès i en molts llocs cobert per blocs de roca. Més amunt, el camí, ara ja força ample, ben marcat i en alguns trams empedrat, s'encara a Mur.

0.48 Passem un esperó que baixa de Collmorter.

0.51 Arribem al peu de la carretera. Si seguim el camí, arribarem al talús de la carretera que, provinent de Guàrdia, puja a Collmorter i a Mur. Abans d'arribar al talús, és millor deixar el

camí i, per la dreta, anar pujant per un corriol que va pel marge d'un petit camp fins arribar a la carretera.

0.52 Carretera. La creuem per agafar, a l'esquerra, una pista que puja a Collmorter. Cartell indicatiu.

0.54 Collmorter. Seguim per la pista de l'esquerra.

0.56 Tornem a sortir a la carretera. La seguim cap a Mur en forta pujada.

0.08 Deixem a l'esquerra una pista que va a uns camps. Seguim la carretera.

0.59 Vora una olivera, deixem la carretera i agafem una pista que puja a uns camps. Cartell indicatiu.

1.00 La seguim uns 50 metres i la deixem per agafar-ne una altra, que en surt a la dreta cap enrere i amunt.

1.02 Tornem a sortir a la carretera. La creuem per continuar pujant per la pista que seguíem. Cartell indicador.

1.05 Seguim recte, deixant una pista que puja a l'esquerra.

1.08 Arribem a una gran esplanada, al peu del castell de Mur. Hi arriben quatre pistes i el camí de Mur. La primera pista, a la nostra dreta ens portaria a Vilamolat, la segona a Miravet, la tercera a la solana del castell. La quarta ens porta a l'aparcament de Mur.

1.10 Castell de Mur i canònica de Santa Maria.

Fins l'any que ve!

Joan Ramon Segura

Apunts i comunicacions

• Tenim en projecte fer les muntanyes més altes de cada comarca. Reunió informativa el 20 de març a les 20h a la biblioteca del Centre. Coordinador: Lluís Taberner.

• La Junta Directiva, en la reunió de data 3 de gener de 2001, ha pres l'acord de convocar l'Assemblea General Ordinària de socis/sòcies per al propi dia 1 de març, dijous, a les 20 h en primera convocatòria i a les 20,30 h en segona convocatòria, amb el següent ordre del dia:

1r) Lectura i aprovació, si s'escau, de l'acta de la darrera Assemblea General.

2n) Informe-Memòria de les activitats realitzades.

3r) Estat de comptes a 31/12/2000

4rt) Presentació de la candidatura guanyadora per proveir els càrrecs de la Junta Directiva o, si s'escau, votació de confiança de l'única candidatura vàlida.

5è) Calendari d'activitats per l'any 2001-01-25

6è) Pressupost per l'any 2001-01-25

7è) Torn obert de paraula.

• Del 20 d'octubre al 19 de novembre de 2000, tingué lloc a la Biblioteca Pública de Lleida l'exposició "Altres mirades, altres horitzons" de Jordi Llorens, i també les projeccions de diferents indrets del món, en les quals hi van participar les consòcies Magda Sales i Rosa Bellet.

Una vegada més, la col·laboració amb Cultura ens ha donat aquesta oportunitat. Per això els ho volem agrair, així com també a la Fundació Caixa Penedès, i els encoratgem a continuar en aquesta línia.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

• Donacions a la nostra biblioteca de l'Editorial Cossetània:

A peu pel massís del Port (Vicent Pellicer Ollés)

Serralada litoral en BTT (Joan Portell Rifà)

• Donacions a la nostra biblioteca de l'Editorial Prames:

Valle de Tena y Tierra de Biescas. Senderos balizados

• Donat pel Feliu Isard:

Breve historia de una ilusión

El montañismo barbastrense en imágenes

• Donat per l'Hemeroteca Arxiu de Ponent:

El còmic a Barcelona

12 dibuixants per al segle XXI

• Adquisicions:

Guía de escalada en Rodellar-Mascún

Guía de escalada en Riglos, Agüero y Foz de Escalate

Guía de escalada en Vilanova de Prades

Descenso de cañones en Tarragona (volum I)

Descensos de cañones en Lleida (volum I, II i III)

Descensos de cañones en Sierra de Guara (volum I, II i III)

Descensos de cañones en Barcelona (volum I)

Guía de escalada en la sierra de Cabrera.

Barcelona y alrededores. Editan: Luis Alfonso y Xavier Buxó

• Altes en el Centre, de novembre-desembre (sigueu benvinguts!):

Xavier Garcia Daura Jordi Izquierdo

Albert Monfà Herreros Antoni Bernat Capell

Mònica Faiget Salvadó Yolanda Alonso Montull

Montserrat Solanelles Ubach Antoni Granés González

Enric Vadell Guiral Juan Valdés Porto

Elionor Vilalta Benet Ferran Ullastre Masriera

Miquel Gutiérrez Gandara Celeste Parramon Fernández

• A Lleida, a les 21,15 hores del dia 23 de novembre de 2000, al local del Centre Excursionista de Lleida, reunint el jurat qualificador del XII Premi Fotogràfic Òscar Ribes constituït per:

Mercè Ciutat Valero, presidenta del CEL

Blai Montserrat Calderó, de la Secció d'Activitats Subaquàtiques

Salvador Gili Marqués, del CEL

Emili Clariana Torremorell, fotògraf

Enric Rodríguez García, fotògraf

Premi fotogràfic Òscar Ribes.

ACORDEN:

Concedir els següents premis:

Premi a la millor col·lecció de tres fotografies:

Lema ANBOTO, de Benito Cantero Capez, de Bergara

Premi a la millor fotografia:

Lema ARRELS, de Pere Font Ruiz, d'Olot

Accèssit fotografia espeleològica:

Lema DE FORMACIONS, de Josep Lluís Gàzquez Pons, de Lleida

Accèssit fotografia subaquàtica:

Lema SOLS PELS TEUS ULLS, de Quim Abadia Mesalles, de Lleida

Accèssit fotografia alpinisme:

Lema SOMBRAS, de Francisco Pazos Pachón, de Torrelavega

Accèssit social:

*Lema STRESS, de Xavier Massot Castelló, de Lleida***Equip Aresta**

Carta a l'Aresta: Els accidents a muntanya

Aquests últims dies, la muntanya ha tornat a ser protagonista en les primeres planes dels diaris i en els diferents mitjans de comunicació, per la mort d'uns muntanyencs al Ripollès a causa del mal temps. Com sempre, ha estat un fet luctuós el que ha provocat tota aquesta allau d'informació, i ara tothom es pregunta el perquè, i com és possible que passés un fet semblant. Però la resposta, amb tots els matisos que es vulgui, és ben senzilla: la muntanya és així. Vull dir que allà dalt hi fa fred (de vegades molt!), i vent (el famós "torb", com s'anomena en aquella zona); i quan les condicions empitjoren, i a més ho fan sobtadament, pot passar el que va passar: potser caldria recordar que no podem dominar els fenòmens naturals al nostre gust; més aviat a l'inrevés, són ells que ens dominen a nosaltres. És clar que tot això no vol dir que no s'hagin de reclamar uns mitjans de rescat i salvament eficaços (tant com sigui possible). Però la responsabilitat principal sempre serà de nosaltres mateixos, de procurar tenir la preparació física i tècnica suficient, de dur la roba i el material adequats (en aquest sentit caldria subratllar l'aparell anomenat ARVA, que facilita enormement la recerca en cas de ser colgats per una allau), i en definitiva, saber adequar els nostres objectius, per no sobrepassar els nostres límits.

En qualsevol cas, res pot garantir que no tinguem un accident greu practicant esports de muntanya. Caldria anar amb molt de compte amb les campanyes de divulgació en diferents mitjans, que conviden la gent a anar a la muntanya i gaudir de la natura com si fos el jardí de casa, a practicar esports d'aventura com una cosa fàcil i sense risc.

Certament, la muntanya és molt maca i depara moltes satisfaccions a qui s'hi endinsa, però també demana un aprenentatge i molt d'esforç per fer cim, i prou que ho sabem els milers de muntanyencs de casa nostra que ens hi enfilem periòdicament, intentant no ser ni uns herois ni uns irresponsables.

Jordi Marmolejo, guia d'alta muntanya i president de la SEAM del CEL

Nova via a l'Àfrica: Bismilah

L'activitat realitzada consisteix en l'obertura d'una nova ruta d'alta dificultat en el continent africà. No teníem estudiada cap ruta prèviament, ni cap paret. A l'obertura no s'empraren màquines de perforar (posàrem un total de 4 espits en els llargs). S'usaren mínimament les cordes fixes (200 m). L'estil de l'ascensió fou quasi alpi, amb un total de 6 bivacs (repetírem 1 dia en 2 emplaçaments).

La nova ruta Bismilah és situada a la cara nord del Tagoujim N'Tsouiannt de 2.977m. Aquesta muntanya és situada a l'Atlas Central (Marroc), concretament al circ de Tarhia.

La nova ruta és anomenada Bismilah. Té un recorregut de 855 m, calculem que el desnivell deu ser al voltant dels 750 m, i es desenvolupa en 21 tirades. Es tracta d'una línia magnífica que solca un sistema de fissures, i finalment remunta una columna.

Les dificultats globals són d'Edsup i A3. Amb graduacions màximes de 6c+/7a en lliure i A3 en artificial. No assajàrem cap moviment, per tant la graduació és a vista.

Es tracta d'un itinerari molt mantingut, és a dir el 6è grau és present en gairebé tota l'ascensió. La paret presenta molt pocs repeus. Gairebé sempre vas penjat.

Herba i terra omplien les fissures (característic del sector), és a dir, que vam haver de netejar-ho i empassar-nos força porqueria. La roca en conjunt és bona, com es diu: "estil Mont-rebei, però millor", excepte per la terra a les fissures.

La millor roca i el tram més bonic és la columna superior.

El dia 21 explorem l'aproximació. Portem material a la paret, i cada un dels següents, fins que ens pengem a l'aventura el 5è dia, el 25 d'agost de 2000. Hem obert 5 llargs, uns 200 metres (tampoc teníem cordes per a més).

Ja han aparegut les primeres infeccions digestives, en Jaume primer (en arribar) i jo poc després (el mateix 21). Vòmits, descomposició, malestar general i poc apetit ens pesaran més a la paret. La deshidratació és l'efecte que més ens estrenyerà, ja que haurem de romandre-hi més temps del previst i el marge que tenim per reaccionar és gairebé nul. En aquestes condicions l'alimentació té una importància relativa, la inapetència és gairebé total.

Solquem sobre una línia magnífica. El començament se situa en una magnífica i característica placa verdoniana.

Arxiu: Manel Solís

Bivac a L-10.

Tots tres membres de l'expedició ens penjarem a la ruta, i per tant no podrem comptar amb cap assistència exterior. La incomunicació serà total. Tampoc no volem utilitzar màquines perforadores.

La part superior és la més llunyana i incògnita. Portem una gran quantitat de material, la paret pot requerir material molt ample, i a la vegada molt petit, ploms, etc. I tenim molts metres de difícil incògnita.

La ruta no presenta repeus des de R3. Les que podien ser-ho, més tard ens deceberen. Així doncs, les hamaques de paret ens resulten imprescindibles.

Malgrat tot, pugem en estil alpi. Això ens obliga a estar contínuament enfeinats. Les tasques les fem per rigorós ordre.

La roca és molt abrasiva i en qualsevol sostret o llastra s'enganxen els més de 150 kg de bon començament, i un de nosal-

tres es veu obligat a pujar per cordes fixes al costat dels paquets ajudant a desenganxar-los. Perdem temps, i a l'hora de pujar el 3r bivac decidim no moure'l fins al dia següent per guanyar-ne.

El bivac 4t el muntem a R15, al peu de la columna superior. Ací també repetirem un dia. Un petit repeu permet (molt penjat) jeure a dos escaladors en un nínxol. Com cada tarda, es repeteixen les tempestes, però la paret desplomada i vertical ens protegeix.

La roca ací dalt és la millor. Hi ha unes tirades precioses. Quan semblava que anàvem a sortir sembla girar-se el temps definitivament. No ho podem veure, ja que el vent és molt violent. El descens de temperatura és molt brusc.

En mig de l'hura-xàfec passem moments molt angoixants. A punt de fer-se de nit i amb tot xop, arribem a dalt. L'endemà descens i pèrdua del camí... a la canal de l'embut. Amb més temps caldria haver fet *a priori* l'ascens.

L'endemà tornem a pujar per acabar de baixar material. Pugem amb nois de la zona (com trepen els nois!!), pugem i baixem per l'esquerra. Més llarg, però més tranquil.

Ara es posa malalt l'Àlex (almenys ja és avall), jo recaic, fins i tot el nostre amic Lahcen (del veí poble de Zaouia Ahansal) es queda fet un nyap. El Jaume tot sol no pot anar a arreglar

Arxiu: Manel Solís

L-12.

el tercer llarg que és el de més desafortunada obertura. El temps ens obliga a tornar. Sense pausa ni treva el dia 9 arribem a casa esbonyegats, esgotats físicament i mentalment, però satisfets.

Manel Solís

- En aquests moments l'amic Manel Solís es troba a la Patagònia obrint una nova via d'alta dificultat tècnica dins del projecte "Els 5 continents verticals". Més endavant ja ens ho explicarà.

Ànim Manel!

mobles

l'ebenista

projectes i dissenys a mida

ctra. vall d'aran, km. 10,7 · 25124 rosselló (lleida) · tel. 973 73 27 79 · fax 973 73 27 16

La grandesa dels grans

Ja fa tres milions d'anys que l'home habita la Terra! Després de celebrar, l'any 2000 el naixement número sis milions, no és estrany sentir parlar de grandesa esportiva atès que molt pocs han assolit la fita d'arribar als tres pols de la Terra: Everest, Pol Nord i Pol Sud. Francesc Gan és l'únic esportista espanyol que ho ha aconseguit!

El passat dia 19 de maig, en una de les xerrades-col·loqui que organitza la Plataforma de l'Esport per a la Pau, Curro, així el coneixen en el món de la muntanya, va tenir l'ocasió de visitar de nou el "seu col·legi Terraferma" per explicar les seves anècdotes i experiències i després deixà fluir la seva paraula al públic en general. En les seves xerrades van anar apareixent una sèrie de valors que, analitzats, es podrien agrupar en quatre grans blocs:

1. Aquí aglutinaríem l'amistat, la companyonia i la importància del grup. Segons el Francesc, l'amistat és una de les coses més importants dins de la seva pròpia escala.

2. Després, la capacitat de sofriment, la superació dels fracassos, el sacrifici i el saber dir "no". I és que el sofriment és necessari per madurar personalment. El sofriment, segons paraules seves, no solament revela els grans sinó que ens fa grans. Tothom va aprendre que els homes són capaços de sacrificar-se per un ideal que considerin de valor. I va quedar molt clar que, des del moment en què sabem restar a qualsevol situació els seus caràcters definitius, ja hem donat un gran pas per a la seva situació.

3. Aquest bloc aglutina un seguit de valors que mai no ens estranyarien en algú en què el seu hàbitat normal sigui la natura. Aquest valors són: apreciar i valorar la bellesa, respectar la

natura i reconèixer-li tots els mèrits que té. James Redfield, en la seva novel·la *Las nueve relaciones*, afirma que "L'apreciació de la bellesa constitueix una espècie de baròmetre que ens indica a quina distància es troba cadascú a l'hora de percebre l'energia d'una manera efectiva". Escoltant Curro, s'entén millor la dita que tot és bell per a qui té l'ànima bella. Entenem més fàcilment que cultivar l'esplendor de la bellesa és una forma d'amor. Estem segurs que en cadascuna de les seves expedicions, el nostre muntanyenc seguia, segons diu CS Lewis, el que dicta la naturalesa: "mira, escolta i atén".

4. I en el darrer bloc, figuren les qualitats que es desprenen dels fets que relatava, com disciplina, sensatesa, humilitat, generositat, voluntat, esforç, paciència, ordre i seguretat en un mateix. Tot un compendi de valors que formen part plenament del tarannà d'en Francesc. Les seves paraules ens ensenyen que la finalitat de la disciplina és fer persones responsables i capaces de superar les dificultats. I, sobretot, aprenem que tant l'ordre com la voluntat no són innats a l'home, sinó que cal adquirir-los mitjançant l'esforç diari i concret. En acabar les xerrades, tant els petits com els grans érem conscients d'haver escoltat un gran home, i enteníem perfectament les paraules de Pascal: "La grandesa no es demostra situant-se en un extrem, sinó tocant-ne els dos alhora comprenent el que hi ha entre ambdós extrems."

En els comentaris que s'escoltaven a la sortida, el tema comú era: la grandesa dels grans.

Josep M. Ponz Callen
Plataforma Esport per a la Pau

Una dèria? Una fantasia? Una il·lusió?

Tant se val. Era la dèria, la fantasia o la il·lusió de l'Andreu: passar l'últim cap d'any del segle al cim de l'Aneto.

Per això, a les 5 de la tarda del dia 30, l'Andreu, el Miquel Àngel, el Seire, el Joan i el Lluís de Juneda, l'Elionor i el Francesc, la Gemma, el Carles i jo, ens enfilàvem amb coratge muntanya amunt, per anar a dormir a la Renclusa, enmig d'una tempesta de neu, vent i fred (de 12° a 20° sota zero), pronosticada ja pels meteoròlegs. Després de gairebé sis hores, arribàvem al refugi lliure (l'altre estava tancat). I encara que la "fabada" asturiana... la crema nutritiva... i gairebé tot, s'havia gelat, ens hi vam sentir com a reis.

L'endemà el cel era blau, el sol il·luminava tots els racons de l'horitzó, i el vent, contràriament a les prediccions climatològiques, s'havia adormit. L'espectacle temptava per tirar amunt, però vam decidir de baixar a la vall. Estàvem cansats, i la gran quantitat de neu recent podia malmetre aquella dèria, aquella fantasia o aquella il·lusió, que ja era de tots, i que ja consideràvem complida. I quan vam arribar als cotxes, ens vam sentir satisfets només per haver-ho intentat.

Gràcies, Andreu, per la teva dèria, per la teva fantasia o per la teva il·lusió. Tant se val.

Dolors Llordés